



JĒKABPILS NOVADA PAŠVALDĪBA
JĒKABPILS NOVADA BĀRIŅTIESA

Reģistrācijas Nr.40900038063, Brīvības iela 45, Jēkabpils, Jēkabpils novads, LV-5201
Tālr. 26008219, e-pasts: barintiesa@jekabpils.lv

P Ā R S K A T S

Jēkabpils novadā

29.04.2025 Nr. 1.10/25/1665

Jēkabpils novada pašvaldība,
Aivars Vanags,
Uldis Skreivers
pasts@jekabpils.lv,
aivars.vanags@jekabpils.lv,
uldis.skreivers@jekabpils.lv

Par Jēkabpils novada Bāriņtiesas darbību 2024.gadā

Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 5.panta ceturto daļu un Jēkabpils novada Bāriņtiesas nolikuma 18.4.punktu, bāriņtiesa sniedz pārskatu par savu darbību par iepriekšējo darba periodu. Veicot pārskata sagatavošanu, Jēkabpils novada Bāriņtiesa sniegs ziņas ievērojot *Fizisko personu datu apstrādes likuma* nosacījumus un *Bāriņtiesas likuma* 17.panta 1.punktā un 78.pantā minēto aizliegumu par ziņu izpaušanu trešajām personām, pildot amata pienākumus.

Jēkabpils novada Bāriņtiesa ir izveidota 2021.gada 1.novembrī, pamatojoties uz Jēkabpils novada domes sēdes lēmumu (turpmāk tekstā – Bāriņtiesa). **Bāriņtiesa darbojas vadoties no saistošajiem normatīvajiem aktiem, publiskajiem tiesību principiem un saskaņā ar Jēkabpils novada Bāriņtiesas nolikumu.** Atbilstoši *Bāriņtiesu likuma* 4.panta otrajai daļai un 17.panta nosacījumiem, ***bāriņtiesa prioritāri nodrošina bērna vai aizgādībā esošas personas tiesības un tiesisko interešu aizsardzību***, tai skaitā arī, *izskata iesniegumus un sūdzības, izšķir domstarpības, piedalās lietu izskatīšanā tiesā un sniedz atzinumus pēc tiesas pieprasījuma, sadarbojas ar valsts un pašvaldības iestādēm, informē sociālo dienestu vai citu atbildīgo institūciju par ģimenēm, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana un kurām nepieciešama palīdzība, sniedz palīdzību bērnam vai citai ar ierobežotu rīcībspēju personai, kura pēc palīdzības ir vērsusies bāriņtiesā, kriminālprocesa likumā noteiktajos gadījumos pārstāv bērnu vai aizgādībā esošu personu kriminālprocesā, pieņem lēmumus, saskaņā ar lietā iegūtajiem materiāliem, veic apliecinājumu un citu uzdevumu izpildīšanu.*

Bāriņtiesa 2024.gadā nodrošināja vairāku kategoriju lietu materiālā kopuma ieguvu, apstrādi un virzību, atbilstoši ierosinot administratīvo procesu, no kurām pārskata periodā (uz 31.12.2024.) **679 lietas bija aktīvas**, tai skaitā lietas:

1. Vecāku un bērnu personiskās un mantiskās attiecības (lietas par bērna mantas pārvaldīšanu, lietas par valsts sociālā pabalsta izmaksu citai personai).
2. Atzinuma sniegšana tiesai par bērna aizgādības tiesību noteikšanu un saskarsmes tiesību izmantošanu.

3. Bērna aizgādības tiesību pārtraukšana un atjaunošana (lietas par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu un atjaunošanu, par prasības sniegšanu tiesā par aizgādības tiesību atņemšanu un atjaunošanu, lietas par atzinuma sniegšanu pēc tiesas pieprasījuma par atsevišķu aizgādību, par aizgādības tiesību atņemšanu pēc personas pieprasījuma, saskarsmes tiesības u.c.).
4. Adopcija.
5. Aizbildnība.
6. Audžuģimeņu pārraudzība (statusa piešķiršana un audžuģimenēs ievietoto bērnu tiesību nodrošinājuma uzraudzība).
7. Aizgādība (lietas par aizgādņa iecelšanu personām ar ierobežotu rīcībspēju, aizgādņa atcelšanu vai atlaišanu no pienākumu pildīšanas, lietas par aizgādņa iecelšanu promesošo vai pazudušo personu mantai vai mantojumam).
8. Mantojuma lietu kārtošana un mantojuma apsardzība (lietas par mantojamās mantas aprakstīšanu, novērtēšanu un nodošanu glabāšanā, mantas inventāra saraksta sastādīšana, uzraudzība un lēmumu pieņemšana lietās, kurās mantinieki ir nepilngadīgās personas).
9. Aplicinājumu izdarīšana un citu funkciju pildīšana.

2024.gadā tika veikts darbs ar Jēkabpils novada administratīvajā teritorijā faktiski dzīvojošām un deklarētām ģimenēm, kurās tika saskatītas problēmas bērnu tiesību ievērošanā. Tika plānota un veikta sadarbība ar vecākiem (piesaistot atbilstošus speciālistus, tai skaitā arī, sociālā dienesta darbiniekus, psihologus, policijas darbiniekus, izglītības iestāžu personālu u.c.). Dažām no šīm ģimenēm tika konstatēti uzlabojumi ģimeniskajā vidē, jo šie vecāki sadarbojās, ievēroja speciālistu ieteikumus un iesaistījās atbalsta programmās, veicot noteiktos pienākumus. Vecākiem kopā ar bērniem tika piedāvāti arī pakalpojumi institūcijās (piemēram, vecāku resursu un prasmju uzlabošana, bērnu aprūpes iemaņu apgūšana). 2024.gadā tika sniegta informācija Jēkabpils novada sociālajam dienestam par 75 bērniem, kuriem tika konstatētas problēmas aprūpē un uzraudzībā.

Uz 2024.gada 31.decembri no Jēkabpils novada audžuģimenēs atradās 67 bērni. Jēkabpils novadā šobrīd darbojas 22 audžuģimenes. Atbilstoši saistošajiem normatīvajiem aktiem, ievērojot drošības pasākumus, 2024.gadā tika veikta atkārtota audžuģimeņu izvērtēšana (apsekošanas, sarunas, informācijas iegūšana no ārpusģimenes aprūpes atbalsta centriem, skolām, sociālā dienesta, ārstiem, slēdzieni no speciālistiem u.c.).

2024.gadā tika veiktas aizbildņu ģimeņu apsekošanas, notika sarunas ar aizbildņiem un bērniem, aizbildņu ģimenēs dzīvojošajām personām, tika apsekota bērnu manta un izvērtēta bērnu mantas uzraudzība un apsaimniekošana. 2024.gada 31.decembrī 107 bērni atradās aizbildņu ģimenēs, kuri tur tika ievietoti ar Jēkabpils novada Bāriņtiesas lēmumu. Papildus vēl tiek veikta uzraudzība tām aizbildņu ģimenēm, kurās bērni ir ievietoti pamatojoties uz citu bāriņtiesu lēmumiem.

Uz 2024.gada 31.decembri viens bērns atradās ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, kuram regulāri tiek meklēta iespēja nodibināt aizbildnību vai ievietot audžuģimenē. **Uz pārskata iesniegšanas brīdi neviens no Jēkabpils novada pašvaldības bērniem neatrodas ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, visiem bērniem ir piemēlēta atbilstoša ģimeniska vide.**

Pildot bāriņtiesas funkcijas, katrā lietā tiek ievietoti nepieciešamie dokumenti objektīva lēmuma pieņemšanai. Lai pieņemtu motivētus lēmumus, bāriņtiesa ir gatavojusi lietas, iegūstot dažādus materiālus: ziņas, informāciju un atzinumus no trešajām personām, veicot apsekošanas, sarunas. 2024.gadā Bāriņtiesa ir nosūtījusi 5206 vēstules (tai skaitā ar pielikumiem) lietu materiālu nodrošinājumam. 2024.gadā ir saņemtas 5290 vēstules, kuras tika apstrādātas, veicot nepieciešamās darbības klientu interesēs. Papildus ir veiktas konsultācijas un pārrunas ar klientiem gan klātienē, gan attālināti.

2024.gadā bāriņtiesa ir pārstāvējusi bērnu intereses policijā, tiesā un citās iestādēs. Notika sadarbība ar policiju, psihologiem, Valsts probācijas dienestu, narkologiem, psihiatriem, ģimenes ārstiem, skolām, Slimību profilakses un kontroles centru. Plaša sadarbība tika veikta ar citām bāriņtiesām un sociālajiem dienestiem visā Latvijas Republikas teritorijā.

Atbilstoši faktiskajai situācijai, Bāriņtiesa 2024.gadā ir pieņēmusi 296 lēmumus, no tiem, 15 vienpersoniskie lēmumi. 2025.gadā šobrīd jau pieņemti 70 koleģiālie un 4 vienpersoniskie lēmumi, kopā 74 Jēkabpils novada Bāriņtiesas lēmumi.

Jēkabpils novada Bāriņtiesa darbojas Bērnu tiesību aizsardzības sadarbības grupā (2017.gada 12.septembra Ministru kabineta noteikumi Nr.545 „Noteikumi par institūciju sadarbību bērnu tiesību aizsardzībā”). Sadarbības grupa ir konsultatīva koleģiāla institūcija, kuru izveido pašvaldība, un tās darbības teritorija ir attiecīgā novada vai republikas pilsētas administratīvā teritorija. Bāriņtiesas darbinieki regulāri piedalās minētās grupas darbā. Bērnu tiesību aizsardzības sadarbības grupā tiek risinātas sarežģītas situācijas, lai nodrošinātu bērnu tiesību aizstāvību.

Papildus Bāriņtiesa piedalījās starpinstitutionālajās sanāksmēs Valsts probācijas dienestā, izstrādāja priekšlikumus risku novēršanai personām un ģimenēm.

Jēkabpils novada Bāriņtiesa 2024.gadā ir veikusi uzdevumus, nodrošinot pakalpojumus Jēkabpils novada iedzīvotājiem (darījumu apliecināšana, pilnvaru sagatavošana, apliecināšana un atsaukšana, dokumentu atvasinājumu pareizības apliecināšana, nostiprinājumu lūgumu sastādīšana, parakstu apliecināšana u.c.).

Jēkabpils novada Bāriņtiesa turpina darboties Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācijā, kur tiek veiktas darbības bāriņtiesu sistēmas pilnveidē, tai skaitā problēmjautājumu apzināšana, priekšlikumu izvirzīšana. Tiek strādāts pie dažādiem likumprojektiem. No 2022.gadā Jēkabpils novada Bāriņtiesas priekšsēdētāja ir ievēlēta par Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācijas valdes locekli (Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra 01.12.2022. lēmums Nr.6-24/105251). Asociācijas valde kopā ar Labklājības ministriju 2024.gadā izstrādāja priekšlikumu un iedzīvināja Latvijas mērogā Bāriņtiesas darbinieka dienu (26.marts).

Arī 2025.gadā Jēkabpils novada Bāriņtiesa veic darba uzdevumus atbilstoši saistošo normatīvo aktu prasībām un turpinās darbu pie izvirzītajām prioritātēm, tas ir:

1. Uzrauga bērnu tiesību ievērošanu ģimenēs.
2. Kritiskajās situācijās meklē iespējas bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem nodrošināt ģimenisku vidi.
3. Darbs ar aizbildņiem.
4. Darbs ar audžuģimenēm.
5. Darbs ar aizgādņiem.
6. Sociālajam dienestam sniedz informāciju, piedalās darbā ar ģimenēm, kurās nav pietiekami nodrošināti apstākļi bērnu izglītībai un audzināšanai, lai saglabātu iespēju bērnam uzaugt bioloģiskajā ģimenē.
7. Darbs dažādās sadarbības grupās.
8. Administratīvo lietu auditēšana.
9. Notiek sadarbība ar Latvijas Bāriņtiesu asociāciju un tās biedriem. Tiek risināti jautājumi un sniegti priekšlikumi (pēc nepieciešamības) bāriņtiesu darbībā.
10. Jēkabpils novada iedzīvotāju konsultēšana un informācijas sniegšana, tai skaitā, bet ne tikai, bērnu aprūpes jautājumos, aizgādībā esošo personu interešu aizstāvībā, bāriņtiesas uzdevumu un apstiprinājumu veikšanā.

Novērtējot Jēkabpils novada Bāriņtiesas darbu, Jēkabpils novada Bāriņtiesas priekšsēdētāja Ina Gusāre 2025.gada 28.martā saņēma Labklājības ministrijas Atzinības rakstu par ieguldījumu bāriņtiesas darbinieka profesijas un bāriņtiesu profesionālās organizācijas „Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācija” pilnveidē un attīstībā, vienotas izpratnes un ētiskas prakses nostiprināšanā un sadarbības procesu attīstībā. Savukārt biedrība „Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācija” 2025.gadā izteica pateicību Jēkabpils novada Bāriņtiesai par godprātīgu un profesionāli veikto darbu, nodrošinot aizstāvību bērnu un aizgādībā esošo personu personiskajām un mantiskajām interesēm un tiesībām.

Bāriņtiesai ir piešķirta būtiska loma bērnu tiesību aizsardzībā, nodrošinot ikvienam bērnam iespēju saņemt ātru, kvalitatīvu un pieejamu palīdzību savu problēmu risināšanai un tiesību aizsardzībai. Izanalizējot šī brīža tendences un problemātiku, svarīga darba pieeja ir nevis darbs ar klientu kā ar sistēmas elementu, bet gan darbs - izvērtējot katras personas vērtības un individuālās īpašības, sniegt tai nepieciešamo atbalstu. Bāriņtiesas darba uzdevumi un sarežģītības līmenis ar katru gadu pieaug. Bāriņtiesas pārstāvji tiek aicināti pildīt darba uzdevumus gan tiesās, gan prokuratūrā, gan policijā kā bērnu un personu ar ierobežotu rīcībspēju pārstāvji. Ir jāpiedalās dažādu grupu darbā (piemēram, Valsts probācijas dienestā, Bērnu tiesību aizsardzības sadarbības grupā, Administratīvajā komisijā). Šajā uzskaitījumā tiek minēti tikai daži bāriņtiesas darbības virzieni, kuri ir jānodrošina. Papildus ir jāveic apsekošanas, sarunas un pierādījumu iegūšana, risku izvērtēšana, lēmumu pieņemšana, pēc nepieciešamības citas ģimenes meklēšana bērnam un tās atbilstības izvērtēšana. Visas darbības tiek veiktas nodrošinot administratīvā procesa noteikto procesuālo kārtību un ievērojot bērnu un personas ar ierobežotu rīcībspēju labākās intereses. Bāriņtiesas darbiniekiem bieži ir saskarsme ar Latvijas mēroga pastāvošajām problēmām, piemēram, audžuģimeņu trūkums, ģimeņu ekonomiskās problēmas, alkoholisms un narkomānija. Bāriņtiesas darbinieku darbs ir saistīts ar dažādiem augstiem riskiem, tas ir, bioloģiskie riski apsekojot ģimenes, agresīvi klienti, izdegšana u.c. Visi minētie faktori, Bāriņtiesas pieaugošais darba apjoms un specifika, ir radījusi situāciju, ka Jēkabpils novada Bāriņtiesā ilgstoši ir vakantas Bāriņtiesas locekļu amata vietas, tāpēc tika lūgts ar 2025.gada 1.jūniju samazināt Bāriņtiesas locekļa amata vienības no 16 uz 15 un finansējumu (algu fondu) novirzīt amatalgas palielināšanai Jēkabpils novada Bāriņtiesas darbiniekiem (iesniegums tiks izskatīts 2025.gada maija Jēkabpils novada Domes sēdē). Minētais lēmums ir būtisks šobrīd, lai nodrošinātu darbiniekus esošajās amata vienībās. Šis būtu situācijas atbilstošs risinājums, ņemot vērā Jēkabpils novada pašvaldības budžeta iespējas, bet nākotnē, lai nodrošinātu darbaspējīgu un uz cilvēku (klientu) orientētu iestādi – bāriņtiesu, būs nepieciešama papildus personāla piesaiste, ja vien Valsts līmenī netiktu veikti aktuāli bāriņtiesu funkciju samazinājumi (piemēram, novirzīt bāriņtiesu uzdevumus apliecinājumu izdarīšanā Valsts Zvērinātiem notāriem).

Pielikumā: Jēkabpils novada Bāriņtiesas statistikas pārskats par 2024.gadu (uz 25 lapām).

Paldies par sadarbību!

Ar patiesu cieņu

Jēkabpils novada Bāriņtiesas priekšsēdētāja

I.Gusāre

**DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN
SATUR LAIKA ZĪMOGU**